

09

LA HISTÒRIA D'OGUN

Font:
Associació de
Nigerians de
Sabadell

Ogun era el fill gran d'Odúduà, el rei d'Ifé. Era un jove guerrer temible que contínuament lluitava contra els pobles veïns, els saquejava i els devastava i sempre s'enduia cap al seu regne esclaus i botins. En una d'aquestes invasions, va conquerir la ciutat d'Irè i en va proclamar rei el seu fill Oníré.

Després de molts anys de guerres i conquestes, va decidir visitar el seu fill per veure com duia les regnes de la ciutat. Desafortunadament, el dia que va arribar a Irè els seus habitants celebraven una cerimònia que requeria que durant tot el dia havien d'estar en silenci i no trencar-lo sota cap pretext. Ogun estava cansat del viatge, assedegat i molt afamat, i no parava de preguntar i de demanar explicacions sobre aquell silenci, però ningú no el saludava ni li responia perquè, com que feia tant temps que no els visitava, ningú el va reconèixer. Enfurismat, s'ho va prendre com una ofensa i ho va trobar una manca de respecte cap a la seva persona, va treure la seva espasa i va començar a destrossar tots els atuells. Quan va haver acabat amb els atuells va començar a tallar els caps de les persones que tenia més a prop.

Sort que el seu fill va aparèixer de seguida per oferir-li els seus àpats preferits: crancs, gossos, mongetes amb oli de palmera i vi de palma. Quan va estar ben tip, es va calmar i llavors es va penedir del seu acte de violència. Va decidir que ja havia viscut prou i amb la punta del seu sable va fer una esquerda a terra i hi va desaparèixer amb un tro eixordador tot dient unes paraules màgiques.

Si aquests mots es diuen durant una batalla, Ogun apareixerà per ajudar qui les hagi dites. Ara bé, si es diuen inconscientment o davant d'una persona que no és un vertader enemic, Ogun anirà en contra de qui les hagi pronunciat.

En la creença *orixá*, Ogun és un déu important, el déu del ferro. Representa els ferrers i tots els professionals que utilitzen aquest metall: pagesos, caçadors, carnisseres, barbers, mercenaris, fusters, escultors... També s'associa al número 7.

ÌTÀN ÒGÚN

Gege bí àkòsilè Ìtàn Ògún, O jẹ ọmọkùnrin Odùduwà ti ó dàgbà jùlọ, Olù sẹdálẹ Ile-Ifẹ. Ògún jẹ akíkanjú jágún jagun ti ọpọlọpọ èniyàn bèrù, eni ti ó jà pèlú ijoba àdúgbò rẹ ni igbà aye rẹ. Nínú ọpọlọpọ àwọn irin-àjò rẹ, O máa n Sábà kó àwọn ọlólá àti àwọn erú wálẹ láti ojú Ogun. Ó gbógún ti ilú Àrà, Ó sí pa wọn run. Ògún pa ọpọlọpọ Ìlu run, Ó sì kó Ìkogun wọn. Ó gba ilú ÌRÉ pèlú, o pa ọba wọn, ó si gbè adè lé ọmọ rẹ ọkùnrin lóri, ó si fi jẹ, oyè Oniiré “ọba Ìlú Ìrẹ”.

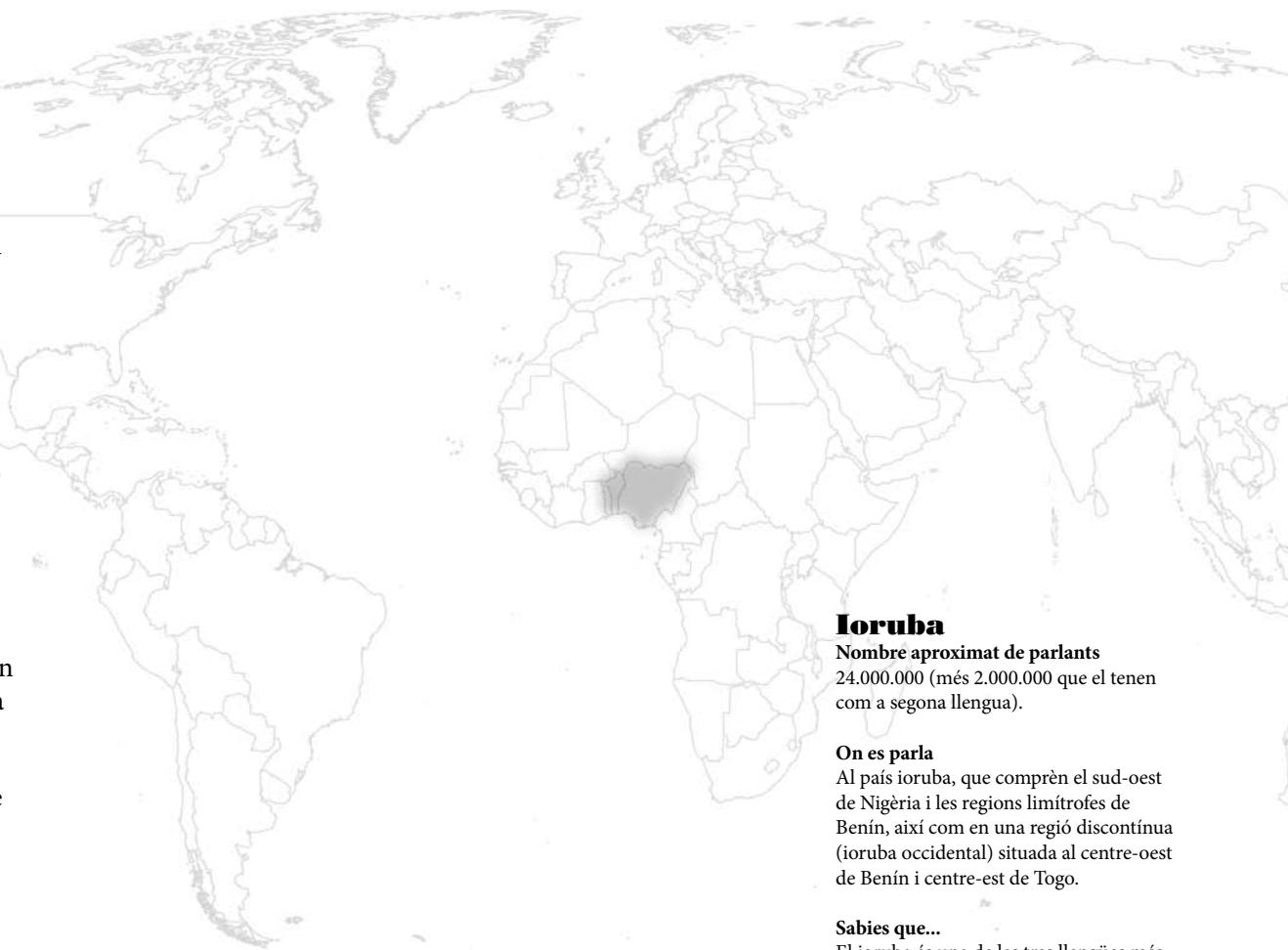
Sùgbọn Ògún pinnu látí lẹ bẹ ọmọ rẹ ọkùnrin wò lẹ yìn ọpọlọpọ odún ti ó ti kúro ní ÌRÉ. Inú àwọn ara Ìlú ÌRÉ kodun fún wíwa tí ó wá sí ilú, àwọn èniyàn se àjọyọ wíwá sílú u’ rẹ, ní dídé rẹ, ayeyẹ wáyé nínú èyí ti àwọn akópa kò leè so àisóótó rẹ kan. Ebi pa Ògún lójó náà òhùngbẹ si gbẹ pèlú lógán ló rí àwọn agbè emu láimò wí pé òfifó ni wọn wà. Àwọn ara ilú kò leè rántí Ògún mọnitorí wipe o pé ti o ti wa silu gbeyin.

Ògún Gege bí onínúfufù, o múu bínú fún bí gbogbo rẹ ti dáké róró, o rò wípé wón se òun. Èyí mú kí o bèrèsí ni fi ìkúùkù fó àwọn ará adugbó, lójú ná pèlú àìlẹ è kó ibínú rẹ ni ijou, Ó bèrè sí ni fi adá gé orí àwọn èniyàn tó wà sàkàáni rẹ, àyàfi igbà ti ọmọ rẹokùnrin yọ pèlú àwọn ọpọ ọúnje ti ó fèràn jùlọ bí ajá, àti alákan, èwa yiyan pèlú epo àti èmu. Bí ó ti ‘n jéjijéati mímu lẹ wọ bée ni àwọn olùgbé ilú ÌRÉ n korin pé Ògúnjajá ti ó túmò sí pé ògún jéajá, èyí ti o fún un ni orúkọ “Ògúnjá”, Léyìn ti ó ti ni itélórùn ti ara rẹ si ti balẹ, Ògún kika àbámò bonu fún iwà jàgidijagan àti àinísùúrù ti ó ni àti pé ó ní Òun ti dàgbà. Èyí mú kí o ti orí idà rẹ bọlẹ, ó si wòlè pèlú idérùbà bíbú ramùramù. Ko tó di pé o wọlèlàkòókò yí, ó so àwọn òrò kan.

Sùgbọn àwọn ọrọ wònyí kò se lò nínú àyídáyidá kan sá, nítorí bí kò bá sí otá ní wájú, Ògún yó fíjà peeta pèlú àwọn tó ní pé é lásán ni.

Gege bí òrisà, olórùn tó n lo irin ni Ògún jẹ. Àwọn alágbède àti àwọn tó n lo irin bí àwọn àgbè, àwọn ode, àwọn alápatà, àwọn onígàjámò, àwọn alágbàse, àwọn gbénàgbéna àti àwọn onísòná òkuta ló n bọ Ògún.

Ògún jẹeni ọto, sùgbón ní ÌRÉ, wón ní pé ó pín sí ònà méjé. (Ògún méjèjélóde iré), gégé ní gbólóhùn tó túmò sí abúle méje ti ó ti pòórà bàyí ní itósí ÌRÉ. Beni elekeje fi dara po mo ògún.

Ioruba

Nombre aproximado de parlantes
24.000.000 (més 2.000.000 que el tenen com a segona llengua).

On es parla

Al país ioruba, que comprèn el sud-oest de Nigèria i les regions limítrofes de Benín, així com en una regió discontinua (ioruba occidental) situada al centre-oest de Benín i centre-est de Togo.

Sabies que...

El ioruba és una de les tres llengües més parlades a Nigèria (juntament amb el haussa i l'igbo). Els iorubes constitueixen el 21% de la població total de l'estat.